

Plötsligt händer det

Tonarmar är ett kärt område för vinyla audiofiler, inte minst tangentiala sådana. Kan Mirres nya version av klassiska Cantus vara svaret på våra böner? Olle Linder provar och berättar. **Av** Olle Linder

Antligen stod Kari Bremnes mitt i ljudbilden. Inte bara lite så där eller hyfsat centrerat utan helt enkelt exakt placerad och väl definierad med en distinkt skillnad mellan hennes dramatiska röst, inspelningens efterklang och med tomrum mellan hennes ljudkropp och övriga musiker – precis som på det där sättet som man bara läser om i semi-pornografiska, utländska hifi-magasin.

Jag har hört skräckhistorier från bekanta som besökt **Harry Pearson** på The Absolute Sound där apparaterna travades på varandra så att en CD-spelare kunde stå högst upp på en svajig stapel av vinylspelare och försteg. Typ.

Jag är visserligen ingen extrem ordningsmänniska, men när jag skriver om till exempel en CD-spelare så är det minsta man kan begära att den står stabilt – att den helt enkelt ska få bra förutsättningar.

Det som blev pricken över i för mig, var att placera spelaren på centimetertjock glas-

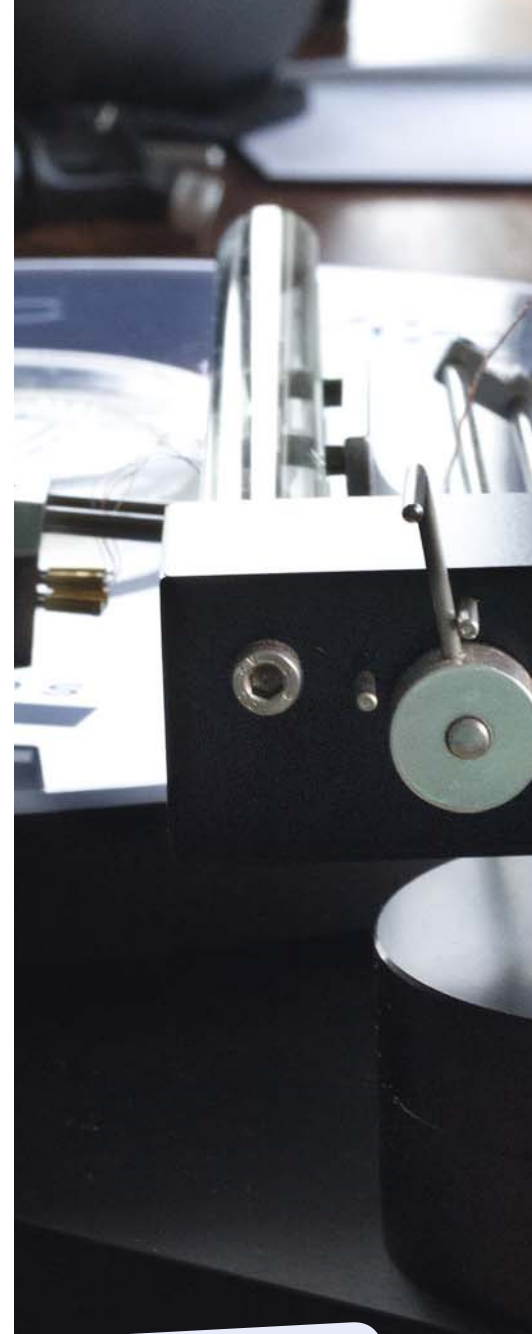
skiva som i sin tur står på tre Feet of Silence från Solid Tech.

Från början var tangentialarmen. Skivspelarens Adam och Eva är Edisons fonograf och den var bestyckad med en tangentialarm, som alltså förflyttar sig parallellt allteftersom nålen flyttar sig närmare skivans centrum.

Konventionella armar, alltså radialarmar är av färskare datum. De är enklare att tillverka – billigare – men har ett stort problem: pickupen står korrekt i förhållande till skivspåret vid ett enda ställe, eller möjligen två. Det blir helt enkelt vinkelfel i varierande utsträckning, och distorsionen tilltar ju närmar slutet på skivan man kommer.

Det vore kanske enklare om skivor grave-rades med en radial arm, men så är inte fallet.

En av de första parallelltonarmarna i modern tid var **Souther Linear** – vi pratade tidigt 80-tal – som importerades av Audio-

Enkel, genialisk konstruktion
Låg distorsion

Kräver lite pyssel

Bildar tillsammans med spelaren en entusiastkombi som ger väldigt mycket för pengarna. Fyndvarning!

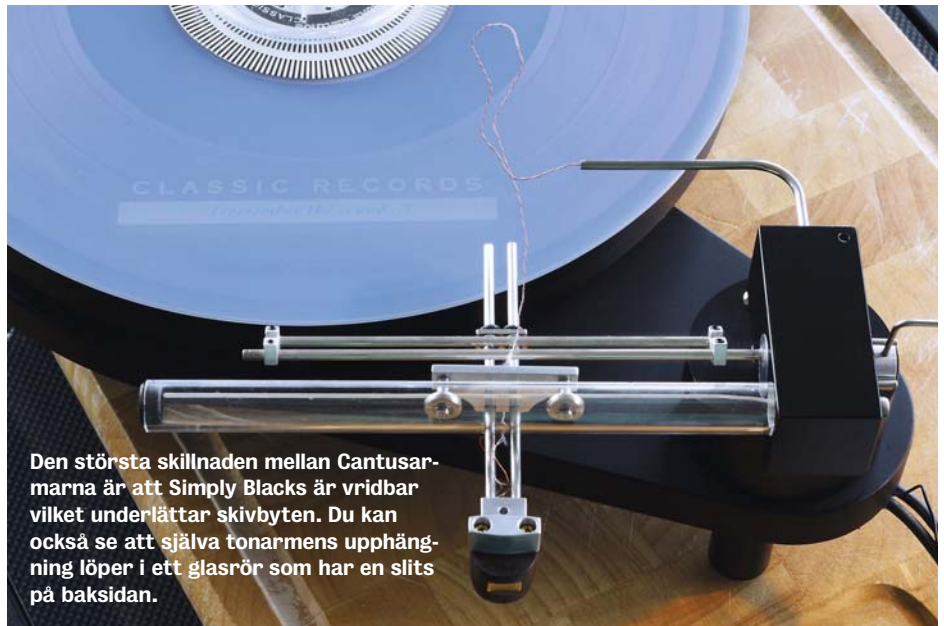
produkter i Karlskoga. Och därmed är vi framme vid **Bo Hansson**.

Bo som avled förra våren, var en visionär som nog var mer intresserad av idéer och människor, snarare än tekniskt nörderi, utvecklade med tiden en egen tonarm under namnet **Opus3 Cantus**. Den var mycket enklare, men också smartare än Southerns arm. En återförsäljare av Bos arm och övriga produkter var **Miroslaw Stasilowicz**, mer känd som Mirre på Veteran Hi-Fi och mannen bakom skivspelarna **Simply Black**.

Mirre jobbade förr om åren väldigt mycket med Clearaudio som köpt Southerns arm,

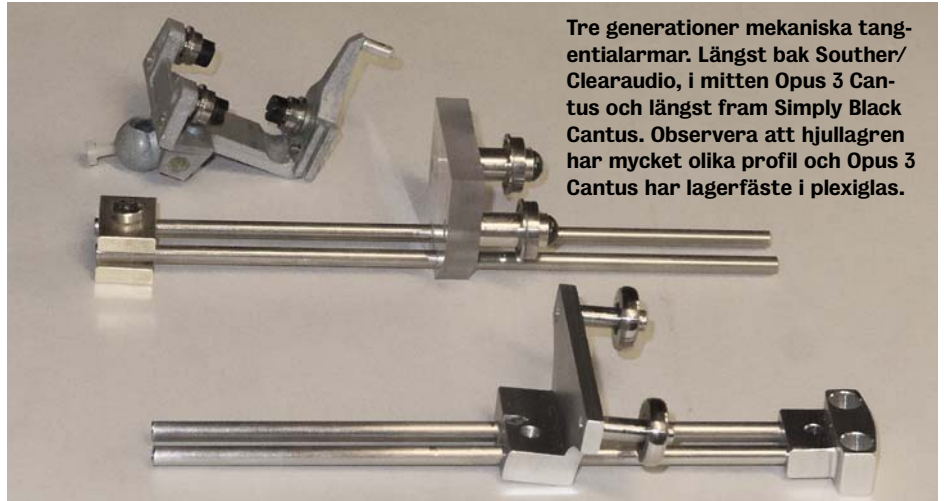
Med den stående metallpinnen går det att justera VTA (Vertical Tracking Angle). Dock ej under gång. Den lilla svarta plastbiten ovanpå tonarmsbasen är till för att skydda lacken.

Den största skillnaden mellan Cantusarmarna är att Simply Blacks är vridbar vilket underlättar skivbyten. Du kan också se att själva tonarmens upphängning löper i ett glasrör som har en slits på baksidan.

Till skillnad från Bo Hansons originalarm har Simply Black Cantus ett fast pickupfäste.

Tre generationer mekaniska tangentialarmar. Längst bak Southern/Clearaudio, i mitten Opus 3 Cantus och längst fram Simply Black Cantus. Observera att hjullagren har mycket olika profil och Opus 3 Cantus har lagerfäste i plexiglas.

idag heter den Master TQ1. I vilket fall: Miroslaw uppskattade Clearaudios precision och Cantus-armens smarthet. Så med Bo Hansons godkännande tog Mirre fram en Simply Black Cantus som är en Cantus extra allt De Luxe.

Till skillnad från Opus 3 Cantus, står Miroslaws Cantus på ett vridbart fundament, det går att vrida armen i 90 grader, vid monteringen kan man välja om det ska ske med- eller moturs. Stort tack för det! Den fasta Cantus-armen är ett aber att hålla på med och kostade mig två skivor innan jag

fick in snitsen. I övrigt är det mesta sig likt, med undantag för att Simply Black Cantus har ett fast pickupfäste.

Från fundamentet, själva klumpen som armen sitter på, går det ut ett plexiglasrör som är slitsat i bakkant. Och i röret hänger själva armen i en vagg. Armen består av två tunna metallrör med motvikt bak och pickuphus fram. Just att det är två tunna rör i armen är dess stora styrka – den blir mindre känslig för vibrationer.

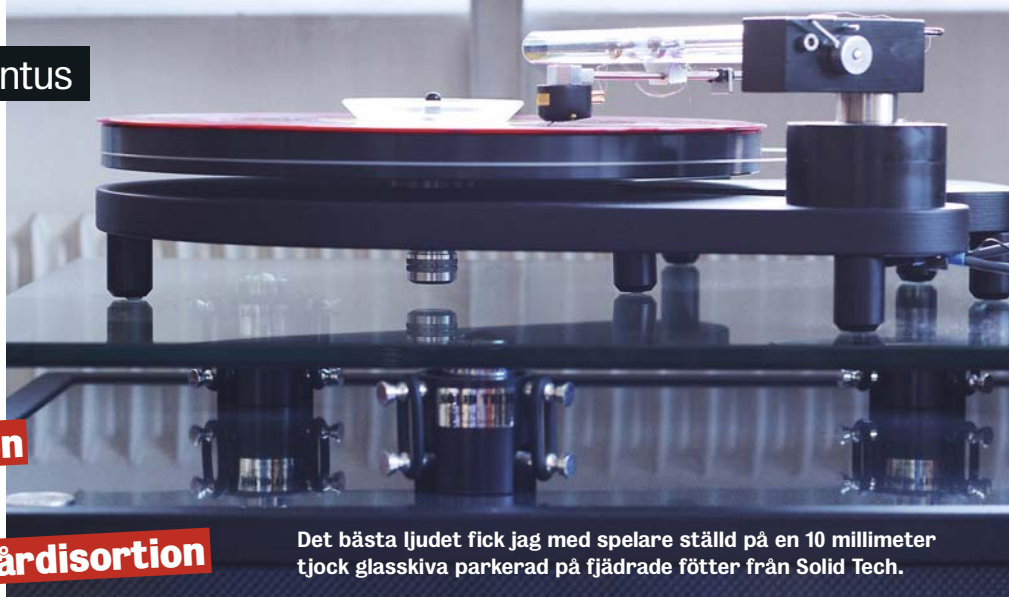
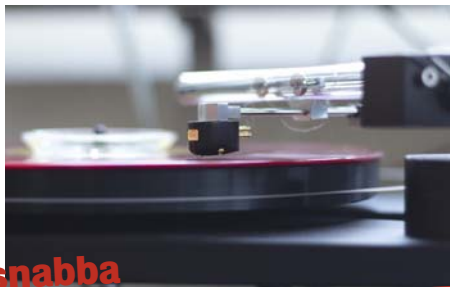
Armlyften är helt mekanisk och fungerar oklanderligt! Det må se ut som ett Meccano men är verkligen ett precisionsinstrument.

Det går att justera VTA med hjälp av en medföljande skruvtapp. Däremot gör konstruktionen det svårare att ändra azimutvinkeln, vill man pilla på den får man använda mellanlägg. Å andra sidan har jag aldrig gjort det annat än på unipivot-armar.

Själva vaggan som hänger i plexiglasröret vilar på två lager med mycket hög kvalitet. Lagren har en annan utformning än de på originalet och rullar bra mycket lättare.

Till skillnad från andra klassiska svenska tangentialarmar som Air Tangent och Forsell, så är detta en helt mekanisk konstruktion, det är inga luftpumpar inblandade.

3 snabba

• Helt mekanisk konstruktion

• Minimerar vinkelfel ...

• ... vilket ger lägre innerspådisortion

Det bästa ljudet fick jag med spelare ställd på en 10 millimeter tjock glasskiva parkerad på fjädrade fötter från Solid Tech.

Jag har använt armen på en **Simply Black Magic**, som Mats Meyer-Lie skrev om i nr 7-8 år 2009. Jag har använt diverse pickuper och min erfarenhet är att den här kombinationen inte är kinkig vid val av pickup.

En sak spelaren är kinkig med är uppställning och underlag. Skivspelaren, eller rättare sagt armen måste stå i våg. Det får inte slira minsta lilla på den punkten, annars hoppar pickupen för minsta lilla dammkorn.

Jag ställde först upp spelaren på ett gammalt klassiskt Lackbord från Ikea, helt koscher med den undre bordsskivan bortplockad. Fungerar inte!

För drygt 15 år sedan gjorde jag systematiska tester med underlag för skivspelare. Jag la ner pickupen på en stillastående skiva och spelade in de signaler som skivspelaren plockade upp. Jag använde alltså skivspelaren som en mikrofon och placerade den på olika underlag. Samtidigt som CD:n drog i väg Lis Sørensens *Mine øjne de skal se* på sådär 105 dB, med en riktigt maffig syntbas.

Jag har gjort om det experimentet med den här spelaren/armen och det står helt klart att den inte är alls lika

känslig på att plocka upp ljudet som min dåvarande LP12:a var. Av pietetsskäl använde jag samma skiva.

Simply Black Magic med Cantus gillar massa. Placerad på ett sandfyllt rack från Solid Tech så tar den upp en del signaler, men det går knappt att urskilja vilken låt som spelas.

Men med 30 kilo stenskiva ovanpå racken blev signalerna än lägre. Allra bästa resultatet har jag fått med en centimetertjock glasskiva placerad på trenne Solid Tech Feet of Silence.

Det man vinner ljudmässigt är större precision i ljudbilden och en ökad tydlighet i basen. Basinstrumenters klang blir tydligare, det låter som om strängarna är renare så att säga. Dessutom flyttas ljudbilden bakåt, med sämre underlag under spelaren får man ljudbilden mer upp i ansiktet.

Överlag är den här arm och spelarkombinationen mycket analytisk. Den är tacksam att använda för att utvärdera olika pressningar. Och det är en ren och skär glädje att spela de där riktiga audiofilrykarna: Kari Bremnes, Eric Bibb och Händels "Watermusic" på Harmonia Mundi, inspelad av mannen, myten och legenden **Peter McGrath**.

Det finns två förstärkarskolor, som jag tror är relaterade till hur man bor. Villaägarna (?) hävdar att man kan inte få nog med watt, ju mer ju bättre. Själv bor jag i lägenhet och vill ha så få watt som möjligt, jag klarar mig utmärkt med 16 stycken per kanal, bara de håller hög kvalitet.

En av mina käpphästar är att en anläggning måste vara dynamisk även på låga nivåer. Och att spela Muddy Waters "Folk Singer" på en 200-gramspresning från Classic Records lågt på natten är en upplevelse, mikroodynamiken är imponerande, det finns en underbar lätthet i transienterna.

Men livet är inte bara audiofilskivor.

"Men livet är inte bara audiofilskivor"

Det finns holländska masspressningar av inte allt för goda inspelningar också.

Och det fungerar det

med. Till en viss gräns. Ta Jakob Hellmans mästerverk "... och stora havet". Den låter precis som den ska på vinyl: för jävligt. Digitalinspelning från sent 80-tal med en artificiell klang, inte minst i mellanregistret. Min Pro-Ject RPM 10 är betydligt vänligare mot den skivan.

När jag tittar vilka skivor jag spelat sista månaden så är det ett varierat utbud, både vin och vatten. Det är för övrigt ett intressant test: har komponenten i fråga karaktäristika som gör att man bara spelar en viss typ av musik?

Pro-Ject RPM 10 är mer skåp-Volvo: låter aldrig dålig men är mindre informativ. Den låter mer kompakt med mindre ljudbild i jämförelse men är lättare att använda. Simply Black Cantus kräver lite mer pyssel: man bör alltid dra armen fram och tillbaka ett par gånger för att rensa utriggaren. Och om

jag flyttar spelaren minsta lilla så måste vattenpasset fram. Står armen i våg?

Tonarmskabeln går i en ögla från armen till själva fundamentet. Hur den ögla ser ut ger mättnings skillnad. Idealet är att man böjer kabeln uppåt 2,5 centimeter från fundamentet. Men det är värt den extra skötsel. Inte minst med tanke på att den här typen av arm ger mycket lägre distorsion längst in på skivan, sista låtarna låter bra mycket bättre än med en radialarm. Du får helt enkelt en större skivsamling! Gamla Deccor behåller sitt famösa bett hela vägen!

En teoretisk invändning mot tangentialarmar är att de blir klena i basen. Jag är inte helt enig med det. Nu lyssnar jag visserligen sällan på orgelmusik, men ta XTC eller varför inte nyss nämnda Kari Bremnes hyllning till rallarkockan Svarta Björn. Det finns definitivt bas så att det räcker!

H&M

Kringutrustning

Pro-Ject RPM10
Miyajima Shilabe och Kansui
Clearaudio Talisman V1
Denon DL-103
Stevens & Billington TX103
Audion Premiere 2
Cambridge Azur 851C
Rotel RHC-10
Audion Silver Night II
XTZ AP100
Tannoy Arden
Alla kablar Supra Sword

Simply Black Cantus

Funktion Tangential tonarm
Pris 15.000 kr

Simply Black Magic

Funktion Skivspelare, fast plint
Pris 8.000 kr
Pris spelare med tonarm 21.000:-
Info www.simplyblack.net